

2020/2027(INI)

29.1.2021

ADVIES

van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

aan de Commissie juridische zaken

inzake aansprakelijkheid van bedrijven voor milieuschade
(2020/2027(INI))

Rapporteur voor advies: Pascal Canfin

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid verzoekt de bevoegde Commissie juridische zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- A. overwegende dat de Europese Green Deal als ambitie heeft alle verontreiniging tot nul te herleiden, hetgeen moet worden verwezenlijkt aan de hand van een horizontale strategie ter bescherming van de volksgezondheid tegen aantasting en verontreiniging van het milieu, en dat hierbij tegelijkertijd wordt opgeroepen tot een rechtvaardige transitie waarbij niemand aan zijn lot wordt overgelaten;
- B. overwegende dat milieuschade, gevaarlijke en schadelijke chemische stoffen en klimaatverandering aanzienlijke risico's met zich meebrengen voor de menselijke gezondheid als gevolg van lucht-, bodem- en waterverontreiniging;
- C. overwegende dat in de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn "een kader voor milieuaansprakelijkheid [wordt vastgesteld], op basis van het beginsel dat de vervuiler betaalt, voor het voorkomen en herstellen van milieuschade" en dat hierin wordt gewezen op de taak om schade te voorkomen;
- D. overwegende dat de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn een aanvulling vormt op de belangrijkste onderdelen van de EU-milieuwetgeving en hier rechtstreeks of onrechtstreeks aan gekoppeld is;
- E. overwegende dat een EU-kader voor milieuaansprakelijkheid samenwerking en een gelijk speelveld moet bevorderen; overwegende dat er naast de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn nog andere aansprakelijkheidsinstrumenten en -bepalingen bestaan, zowel op EU- als op lidstaatniveau;
- F. overwegende dat gevallen die aanleiding geven tot aansprakelijkheid in het kader van de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn tegelijkertijd kunnen leiden tot strafrechtelijke, civielrechtelijke of bestuursrechtelijke procedures;
- G. overwegende dat het Europees Milieuagentschap momenteel onderzoekt hoe milieurisico's en -voordelen over de maatschappij zijn verdeeld; overwegende dat uit recente gegevens blijkt dat armere EU-regio's vaker worden blootgesteld aan milieugerelateerde gezondheidsrisico's die van een dusdanig niveau zijn dat ze de menselijke gezondheid schade toebrengen, vaak vele generaties lang;
- H. overwegende dat ongelijkheid op milieugebied aanzet tot ongelijkheid op gezondheidsgebied, en er zo toe bijdraagt dat kwetsbare bevolkingsgroepen het gevoel hebben dat ze oneerlijk worden behandeld of "aan hun lot worden overgelaten";
- I. overwegende dat in de Overeenkomst van Parijs van 2015 wordt benadrukt dat het belangrijk is rekening te houden met de rechten van kwetsbare personen; overwegende dat het Bureau van de Hoge Commissaris voor de rechten van de mens van de VN onlangs kaderbeginselen voor de mensenrechten en het milieu heeft gepubliceerd die duidelijkheid verschaffen over de mensenrechtenverplichtingen van de VN-lidstaten met betrekking tot een schoon, gezond en duurzaam milieu en het waarborgen van

bescherming tegen discriminatie wat de beschikking over een dergelijk milieu betreft;

1. is van mening dat ondernemingen, overeenkomstig het beginsel dat de vervuiler betaalt, de volledige maatschappelijke kosten moeten dragen van de milieuschade die zij rechtstreeks veroorzaken, zodat zij gestimuleerd worden om externe milieukosten te internaliseren en een externalisering van deze kosten wordt vermeden; is bovendien van mening dat sancties een belangrijk afschrikmiddel zijn tegen milieunalatigheid en dat milieuschade hiermee kan worden voorkomen;
2. stelt diep bezorgd vast dat de effecten van milieucriminaliteit schadelijke gevolgen hebben voor onder meer de biodiversiteit, het klimaatsysteem en met name de menselijke gezondheid;
3. herinnert eraan dat verontreinigingsmisdrijven – met name de illegale lozing van stoffen en afval – verontreiniging van de bodem, gewassen, water en terrestrische en mariene ecosystemen veroorzaken, waardoor habitats, fauna en flora schade wordt toegebracht en de voedselketen wordt verstoord; benadrukt in dit verband de toename van het aantal inbreuken op wetgeving inzake maritieme en mariene verontreiniging, en wijst op de moeilijkheden in verband met de monitoring en vaststelling van deze praktijken op zee, met name de illegale lozing van afval en containers in zee en ontgassing en lozing van olie door schepen om de behandelingskosten te vermijden; dringt daarom aan op strengere controlemaatregelen, bijvoorbeeld met behulp van satellietobservatiesystemen;
4. stelt tevreden vast dat een toenemend aantal EU-ondernemingen de doelstelling van duurzame waardecreatie nastreeft, en verzoekt alle ondernemingen een “triple bottom line” te hanteren waarbij mensen, de planeet en winst en de behaalde resultaten vanuit economisch, sociaal en milieuoogpunt elk evenveel aandacht krijgen; verzoekt de Commissie deze doelstelling op te nemen in de desbetreffende wetgeving en verzoekt de lidstaten deze doelstelling zo spoedig mogelijk toe te passen bij de uitvoering van bestaande wetgeving;
5. erkent dat de overgang naar duurzamere en milieuvriendelijkere productiemethoden tijdrovend en duur kan zijn en wijst op het belang van juridische en administratieve zekerheid voor de betreffende ondernemingen;
6. betreurt de lage opsporings-, onderzoeks-, vervolgings- en veroordelingspercentages voor milieudelicten en milieuschade, evenals het lage niveau van de opgelegde boetes en sancties, en stelt tot zijn spijt vast dat er grote verschillen zijn tussen de lidstaten, alsook lacunes wat de uitvoering en handhaving van bestaande wetgeving door de lidstaten betreft; verzoekt de Commissie de oorzaken hiervan in kaart te brengen en uitgebreide wetgevingsmaatregelen voor te stellen om de handhaving van het bestuursrecht, het burgerlijk recht en het strafrecht te verbeteren met het oog op een betere bescherming van het milieu;
7. is voorts van mening dat er een sterke behoefte is aan een samenhangend en omvattend verplicht aansprakelijkheidskader op Unieniveau om bij te dragen aan de verwezenlijking van de Europese Green Deal, de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN en de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs;

8. dringt er bij de Commissie op aan een aangepast en versneld tijdschema voor te stellen met betrekking tot het wetgevingstraject voor de herziening van de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn en de richtlijn milieucriminaliteit;
9. dringt aan op een actualisering van het toepassingsgebied van de richtlijn milieucriminaliteit om ervoor te zorgen dat de richtlijn alle relevante milieuwetgeving omvat, rekening houdend met nieuwe vormen en patronen van milieucriminaliteit;
10. merkt op dat strafrechtelijke sancties als enige maatregel vaak niet doeltreffend genoeg zijn, hoewel zij aanleiding kunnen geven tot vervolging wegens wangedrag ten aanzien van het milieu en tot strafrechtelijke vervolging, waarbij zelfs, in sommige gevallen, een groot aantal milieuzaken wordt geseponeerd, met name in lidstaten waar geen strafrechtelijke aansprakelijkheid bestaat voor gevestigde vennootschapsrechtelijke entiteiten; merkt tevens op dat in veel lidstaten steeds meer gebruik wordt gemaakt van administratieve geldboetes; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom de toegang tot de rechter te vergemakkelijken en te voorzien in doeltreffende bemiddelingsregelingen en rechtsmiddelen voor slachtoffers van milieuschade, en verzoekt de lidstaten administratieve boetes voor minder ernstige inbreuken te gebruiken als aanvullend instrument naast strafrechtelijke sancties voor ernstigere inbreuken, en ernaar te streven alle nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden gehandhaafd;
11. verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat de bestaande richtlijn consequent wordt toegepast en verzoekt de Commissie verdere verduidelijking en richtsnoeren te verstrekken over de belangrijkste juridische termen die in de richtlijn milieucriminaliteit worden gebruikt (bv. “aanzienlijke schade”, “niet verwaarloosbare hoeveelheden”, “verwaarloosbare hoeveelheid” en “te verwaarlozen invloed”, “gevaarlijke activiteit” en “het toebrengen van aanzienlijke schade”);
12. merkt op dat de gegevens en statistieken over milieudelicten en handhavingsmaatregelen in de lidstaten zeer beperkt, gefragmenteerd en inconsistent zijn; dringt er daarom ook op aan dat in de richtlijn milieucriminaliteit voorschriften voor de lidstaten worden opgenomen met betrekking tot het verzamelen, publiceren en rapporteren van gegevens, waarbij gebruik wordt gemaakt van synergieën met bestaande rapportageverplichtingen, en doet voorts een oproep aan de Commissie om de lidstaten ertoe in staat te stellen en aan te moedigen doeltreffende sancties op te leggen in het geval van niet-rapportage;
13. is van mening dat de huidige regels in de richtlijn milieucriminaliteit niet doeltreffend zijn geweest voor het waarborgen van de naleving van het milieuacquis en geen echt gelijk speelveld creëren;
14. verzoekt de Commissie het niveau van de strafrechtelijke sancties die in het kader van de richtlijn milieucriminaliteit worden opgelegd aanzienlijk te verhogen en tegelijkertijd aandacht te besteden aan de rol van zware georganiseerde misdaad bij milieuschade, onder meer door minimumniveaus vast te stellen voor sancties;
15. verzoekt de Commissie toe te zien op de toepassing van sancties die in het kader van de richtlijn milieucriminaliteit zijn ingevoerd;

16. verzoekt de Commissie in dit verband te controleren en erop toe te zien dat de in het kader van de richtlijn milieucriminaliteit ingevoerde strafrechtelijke sancties afschrikkend zijn, en benadrukt hierbij dat bij lage opsporings- en handhavingspercentages strengere sancties noodzakelijk zijn om dit te kunnen waarborgen; verzoekt de Commissie bovendien om in richtsnoeren voor de lidstaten te verduidelijken wat effectieve, afschrikkende en evenredige sancties zijn, alsook om richtsnoeren en aanbevelingen te verstrekken waarin wordt aangegeven hoe deze op doeltreffende wijze kunnen worden toegepast;
17. verzoekt de Commissie een geharmoniseerde classificatie van milieudelicten en milieuschade te ontwikkelen, samen met een voorgeschreven classificatie van passende sancties, teneinde de bevoegde nationale autoriteiten en aanklagers richtsnoeren te verstrekken voor de handhaving van in de richtlijn milieucriminaliteit vastgestelde sancties;
18. is van mening dat in de richtlijn milieucriminaliteit een bepaling kan worden ingevoerd die naar de confiscatierichtlijn verwijst, teneinde in het kader van milieucriminaliteit het belang van maatregelen tot confiscatie en bevroezing te versterken;
19. dringt voorts aan op de vaststelling van minimumnormen voor nationale autoriteiten met betrekking tot de frequentie en kwaliteit van controles van exploitanten, en verzoekt de Commissie en de lidstaten onafhankelijke audits van exploitanten aan te moedigen;
20. is van mening dat de Commissie rechters en beroepsbeoefenaars concrete opleiding over de specifieke kenmerken van het milieurecht en van milieudelicten op EU- en nationaal niveau moet aanbieden, en dat netwerken van beroepsbeoefenaars die bereid zijn hun leden opleiding aan te bieden, moeten worden gestimuleerd;
21. betreurt dat de tenuitvoerlegging van de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn in de lidstaten niet op gecoördineerde alsook op onvoldoende geharmoniseerde en doeltreffende wijze heeft plaatsgevonden, wat heeft geleid tot aanzienlijke variabiliteit en een ongelijk speelveld voor exploitanten, onder meer wanneer de vervuiler insolvent wordt of failliet gaat;
22. stelt met bezorgdheid vast dat volgens het uitvoeringsverslag dat de Commissie in 2016 over de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn heeft gepubliceerd elf lidstaten sinds 2007 geen enkel onder de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn vallend incident hebben gemeld, volgens het verslag “mogelijk omdat zij deze zaken uitsluitend binnen hun nationale stelsel behandelen”; doet dan ook een oproep aan de Commissie om haar verantwoordelijkheid te nemen met het oog op een doeltreffende uitvoering van de richtlijn en dringt erop aan dat de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn zo snel mogelijk wordt herzien en wordt omgevormd tot een verordening;
23. acht het noodzakelijk dat niet alleen ondernemingen als rechtspersonen, maar ook raden van bestuur aansprakelijk worden gesteld voor de schade die zij toebrengen aan het milieu; verzoekt de Commissie na te gaan of er behoefte is aan verplichte financiële garanties van alle exploitanten die activiteiten uitvoeren die milieurisico's kunnen inhouden;
24. verzoekt de Commissie om bij de herziening van de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn

aandacht te besteden aan door luchtverontreiniging veroorzaakte schade aan de gezondheid van de mens en het milieu, aangezien dit kan leiden tot hogere niveaus inzake preventie en voorzorgsmaatregelen;

25. stelt vast dat de aansprakelijkheidsregelingen in het EU-recht met betrekking tot diffuse verontreiniging gefragmenteerd zijn; verzoekt de Commissie om ook aspecten in verband met diffuse verontreiniging te beoordelen;
26. vindt het tevens belangrijk dat het beginsel dat de vervuiler betaalt doeltreffender wordt toegepast in de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn; dringt er daarom op aan het toepassingsgebied van de strikte aansprakelijkheid waarin is voorzien in de richtlijn uit te breiden tot alle ernstige schade aan het milieu en de menselijke gezondheid;
27. is van mening dat het met het oog op een consistentere toepassing van essentieel belang is dat de Commissie meer duidelijkheid en betere richtsnoeren verstrekt over de belangrijkste juridische termen die in de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn worden gebruikt, met name de drempel voor “aanmerkelijke schade”; benadrukt dat de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn moet worden afgestemd op de habitatrichtlijn om ervoor te zorgen dat de staat van instandhouding van beschermde habitats en soorten gunstig is;
28. meent dat de EU-instellingen en nationale autoriteiten een gestructureerde dialoog met marktdeelnemers moeten stimuleren, opdat zij beter in staat zijn een dergelijk complex en veranderend wetgevingskader na te leven; wijst erop dat ondernemingen rechtszekerheid nodig hebben in de vorm van richtsnoeren en informatie voordat milieuwetgeving in werking treedt;
29. moedigt de Commissie aan stimulansen te creëren voor ondernemingen die vrijwillig een duurzaamheidsbeleid invoeren dat strenger is dan de wettelijk vastgestelde voorschriften op het gebied van milieu en biodiversiteit, teneinde dit beleid te evalueren, beste praktijken in kaart brengen en deze als goede voorbeelden aan andere ondernemingen ter beschikking te stellen;
30. dringt erop aan om in het kader van de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn de mogelijkheid te schrappen om “vergunningverweer” en “state-of-the-art-verweer” in te roepen, en in plaats daarvan het beginsel dat de vervuiler betaalt, de preventie- en voorzorgsbeginselen en maatschappelijk verantwoord ondernemen te bevorderen, en tegelijkertijd de doeltreffendheid van de herziene milieuaansprakelijkheidsrichtlijn te verbeteren;
31. dringt er bij de EU op aan rekening te houden met het feit dat ondernemingen die staatssteun ontvangen of betrokken zijn bij overheidsopdrachten zich ertoe hebben verbonden milieuschade te voorkomen en te herstellen;
32. is van mening dat niet mag worden toegestaan dat ondernemingen die zijn veroordeeld voor milieudelicten gebruikmaken van maatregelen voor entiteiten die zijn ingeschreven in het transparantieregister; stelt met het oog hierop voor het toepassingsgebied en de gedragscode van het transparantieregister te herzien om hier bepalingen in op te nemen over de schrapping van ondernemingen die voor milieudelicten zijn veroordeeld;

33. erkent de intrinsieke waarde van het milieu en van ecosystemen en het recht op doeltreffende bescherming hiervan; veroordeelt elke vorm van pesterijen, geweld of intimidatie jegens een van de betrokken belanghebbenden;
34. verzoekt de Europese Ombudsman de aandacht voor kwesties die verband houden met het milieuacquis te verscherpen;
35. maakt er zich zorgen over dat milieudelicten onherstelbare schade kunnen toebrengen aan ons milieu, de biodiversiteit en de menselijke gezondheid, en dat deze misdrijven de op drie na grootste categorie van criminele activiteiten ter wereld zijn, convergeren met andere vormen van internationale criminaliteit en een toenemende bedreiging vormen; dringt er daarom bij de Commissie en de lidstaten op aan om van de strijd tegen milieucriminaliteit een prioriteit te maken in de internationale justitiële samenwerking;
36. verzoekt de Commissie te zorgen voor een solide kader op het niveau van de Europese Unie om milieudelicten aan te pakken in de desbetreffende EU-wetgeving, en roept de Commissie en de lidstaten ertoe op actief deel te nemen aan bilaterale en multilaterale fora met als doel een ambitieus mondiaal gelijk speelveld tot stand te brengen en eventueel een overeenkomst te sluiten om milieucriminaliteit te bestrijden en de bewustmaking te verbeteren; verzoekt Europol de studie over de onderlinge verbanden tussen milieudelicten en transnationale georganiseerde misdaad, waartoe in 2015 opdracht was gegeven, te actualiseren en regelmatig verslag uit te brengen over de ontwikkeling van de situatie;
37. wijst erop dat schade die wordt toegebracht aan het milieu geen grenzen kent; acht het daarom van essentieel belang betere grensoverschrijdende samenwerking tot stand te brengen op het gebied van inlichtingen over, preventie, bestrijding en uitbanning van milieucriminaliteit, onder meer door de mogelijkheid te creëren om strafbare feiten gezamenlijk en gelijktijdig in verschillende lidstaten te vervolgen; benadrukt voorts hoe belangrijk het is het EnviCrimeNet van Europol (netwerk voor milieucriminaliteit) op nationaal en EU-niveau te versterken om onafhankelijke en doeltreffende onderzoeken te kunnen instellen en zo de strijd aan te binden met milieudelicten die negatieve gevolgen hebben voor de biodiversiteit en de menselijke gezondheid, met inbegrip van ecocide;
38. verzoekt de Commissie, Europol en Eurojust om bestaande netwerken van beroepsbeoefenaars te ondersteunen en een meer geïnstitutionaliseerde structuur te bieden, en om onderzoek naar en vervolging van milieudelicten te versterken;
39. pleit voor meer duidelijkheid in verband met de deelname van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en hun toegang tot de rechter in het kader van de uitvoering van de richtlijn milieucriminaliteit;
40. is ingenomen met het wetgevingsvoorstel van de Commissie tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1367/2006 (COM(2020)0642) om betere publieke controle mogelijk te maken op EU-handelingen die van invloed zijn op het milieu; dringt er in dit verband bij de Raad in zijn hoedanigheid van medewetgever op aan de derde pijler van het Verdrag van Aarhus op doeltreffende wijze uit te voeren om natuurlijke personen en ngo's toegang tot de rechter te garanderen voor het instellen van een representatieve vordering, zodat zij rechtstreeks een rechtszaak kunnen aanspannen

tegen een exploitant die mogelijk aansprakelijk is voor milieuschade;

41. verzoekt de Unie zich in te zetten voor de erkenning op Europees en internationaal niveau van het recht op een gezond milieu;
42. neemt kennis van de groeiende inzet van de lidstaten om te werken aan de erkenning van ecocide op nationaal en internationaal niveau; verzoekt de Commissie de relevantie hiervan voor het EU-recht en de EU-diplomatie te onderzoeken;
43. verzoekt de Commissie en de lidstaten het bewustzijn te vergroten en oplossingen naar voren te schuiven in verband met de bescherming van milieurechten en de erkenning van ecocide in het internationaal recht, waarbij rekening wordt gehouden met de risico's die gepaard gaan met de grensoverschrijdende aard van milieuschade en zware georganiseerde misdaad;
44. is van mening dat het waarborgen van aansprakelijkheid voor milieuschade, in combinatie met relevante wetgeving, ertoe zal bijdragen dat EU-ondernemingen op de lange termijn duurzamer worden; dringt er daarom bij de Commissie op aan een wetgevingsvoorstel in te dienen over minimale verplichte zorgvuldigheidseisen voor ondernemingen, om ondernemingen te dwingen schadelijke milieueffecten in hun toeleveringsketen op te sporen, te beperken, te voorkomen en te monitoren, rekening houdend met de vereisten inzake passende zorgvuldigheid die op internationaal niveau zijn overeengekomen, zoals de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling;
45. juicht het bovendien toe dat er steeds meer eisen worden gesteld om ook over niet-financiële zaken te rapporteren; stelt echter vast dat rapportage over niet-financiële zaken voorsnog geen duidelijke wettelijke verplichting was; verzoekt de Commissie om bij de komende herziening van de richtlijn niet-financiële rapportage de nadruk te leggen op de handhaving van deze rapportagevereisten in geval van niet-nakoming;
46. verzoekt de Commissie een gelijk speelveld te handhaven in de milieubepalingen van alle EU-handelsovereenkomsten en ervoor te zorgen dat milieubepalingen onderworpen zijn aan versterkte verplichte handhavingsmechanismen; pleit voor een hoog niveau van milieubescherming door de partijen bij de overeenkomst;
47. merkt op dat er een nationaal kader bestaat¹ dat het mogelijk maakt geologische en hydrogeologische onderzoeksresultaten met betrekking tot industriële activiteiten jarenlang vertrouwelijk te houden en dat dit heeft geleid tot aanzienlijke verontreiniging van drinkwaterbronnen; benadrukt dat er in het geval van informatie met betrekking tot te verwachten effecten op de gezondheid van mensen en dieren of het milieu geen sprake mag zijn van vertrouwelijke behandeling, en dat dergelijke informatie onverwijld openbaar moet worden gemaakt, zodat het oorzakelijk verband tussen de activiteit en de gevolgen daarvan kan worden vastgesteld, de situatie kan worden gecorrigeerd en het beginsel dat de vervuiler betaalt naar behoren kan worden toegepast; dringt er bij de

¹ Decreet nr. 22/2015 tot uitvoering van Wet nr. 569/2007 Coll. inzake geologische werken (Slowakije) biedt de mogelijkheid onderzoeksresultaten tot tien jaar geheim te houden en heeft in het westen van Slowakije tot een milieuramp geleid.

lidstaat in kwestie op aan de nationale wetgeving dienovereenkomstig te wijzigen.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	27.1.2021
Uitslag eindstemming	+: 58 -: 15 0: 6
Bij de eindstemming aanwezige leden	Nikos Androulakis, Bartosz Arlukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurelia Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Andreas Glück, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Karin Karlsbro, Petros Kokkalis, Athanasios Konstantinou, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Dan-Ștefan Motreanu, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooker, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Søggaard-Lidell, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Hildegard Bentele, Manuel Bompard
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Veronika Vrecionová

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

58	+
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Peter Liese, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolores Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Christine Schneider, Edina Tóth, Michal Wiezik
Renew	Pascal Canfin, Martin Hojsík, Karin Karlsbro, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir
S&D	Nikos Androulakis, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
The Left	Malin Björk, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

15	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Fiocchi, Joanna Kopcińska, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Anna Zalewska
ID	Simona Baldassarre, Marco Dreosto, Teuvo Hakkarainen, Sylvia Limmer, Luisa Regimenti, Silvia Sardone
PPE	Jessica Polfjård, Pernille Weiss

6	0
ID	Aurelia Beigneux, Catherine Griset, Joëlle Mélin
Renew	Andreas Glück, Jan Huitema, Linea Søgaaard-Lidell

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding